

Lausuntopyyntö 30.4.2020 VN/1985/2020-OKM-1

Luonnos hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö on lähettänyt lausuntokierrokselle luonnoksen hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oppivelvollisuuslaki ja laki tutkintokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi näihin uusiin lakeihin liittyen olemassa olevaa lainsäädäntöä.

Kuopion kaupungilla on lukiokoulutuksen järjestämislupa; toisen asteen ammatillista koulutusta järjestää Savon koulutuskuntayhtymä SAKKY. Kuopion kaupunki/lukiokoulutus antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Esityksen tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa sekä varmistaa jokaiselle nuorelle mahdollisuus toisen asteen tutkinnon suorittamiseen. Esityksen tavoite on myös edistää työllistymistä ja yhteiskuntaan osallistumista. Nämä ovat hyviä ja kannatettavia tavoitteita.

Jotta esityksen tavoitteet voidaan saavuttaa, oppivelvollisuusiän nostaminen 18 vuoteen ei yksin riitä, vaan perusopetuksessa olevien oppilaiden valmiutta selvittää toisen asteen opinnoista on vahvistettava riittävän monimuotoisin opintopoluin sekä perusopetuksen aikana että nivelvaiheessa siirryttäessä perusopetuksesta toiselle asteelle. Näiden monimuotoisten opintopolkujen tulee kuulua nuoren oppivelvollisuuden suorittamiseen kuten on esitettykin ja niiden kokoaminen yhdeksi kokonaisuudeksi on tarkoituksenmukaista.

Esityksessä oppivelvolliselle ollaan säätämässä hakeutumisvelvollisuutta ja perusopetuksen järjestäjälle ohjaus- ja valvontavelvollisuutta. Ohjaus- ja valvontavelvollisuus edellyttää eri muotoisen ohjaustyön vahvistamista jo perusopetuksessa sekä selkeää työnjakoa ja vastuun määrittelyä nivelvaiheessa sekä silloin, kun nuori kesken toisen asteen koulutuksen haluaa vaihtaa koulutusalaan tai muuttaa paikkakunnalta toiselle. Nämä ovat selkeitä edellytyksiä nuoren koulupolun seuraamiselle ja esityksen tavoitteiden saavuttamiselle.

Oppivelvollisuusiän laajetessa kattamaan toisen asteen koulutuksen 18 vuoden ikään saakka myös maksuttomuus laajenee kattamaan perusopetuksen lisäksi toisen asteen koulutuksen. Tämänhetkisen käsityksen mukaan uudistukselle suunniteltu rahoitus ei ole riittävä, jotta se kattaisi

Perusopetus ja nuorisopalvel
Lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö
Opetusjohtaja

Lausunto

10.6.2020

täysimääräisesti kaikki uudistuksesta aiheutuvat kustannukset. Uuden opetussuunnitelman tavoitteissa laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat tärkeän osan lukion oppiaineiden tavoitteista. Kyseenalaista on, miten uudistukseen esitetty rahoitus riittää kattamaan näitä tavoitteita tukevaa toimintaa esim. kansainvälisyydessä sekä työelämä- ja korkeakoulu yhteistyössä.

Keskeisiä huolenaiheita ovat myös sekä perusopetuksen että toisen asteen koulutuksen opetusjärjestelyihin, muun muassa ohjaukseen ja tukeen kohdennettava rahoitus. Lisäksi huolta aiheuttavat oppimateriaaleista ja opiskelijan tarvitsemista välineistä aiheutuvat kustannukset ja niiden mahdollinen rajaaminen, koulumatkakustannusten kattaminen ja niiden rajaaminen sekä asumisesta aiheutuvat kustannukset.

Kunnassa, jonne valtakunnallisen vapaan haun mukaisesti hakeutuu opiskelijoita valtakunnallisesti laajalta alueelta ja jossa on muun muassa useita lukiokoulutuksen erityistehtäviä, opiskelijalle maksuttomat matkat kotikuntaan tai asuminen opiskelupaikkakunnalla muodostavat merkittävän menoerän, ja niistä koulutuksenjärjestäjälle aiheutuvat kustannukset tulee korvata täysimääräisesti.

Lukiokoulutuksen osalta voidaan todeta, että kuntien osuus lukiokoulutuksen järjestämiskustannuksista on noussut viime vuosina koko ajan. Myös 1.8.2019 voimaan tullut lukiolaki on tuonut lisävelvoitteita opetuksenjärjestäjille. Samaan aikaan kuntien yleinen ja erityisesti koronaviruksen aiheuttama taloustilanteen heikentyminen rasittavat kuntataloutta pitkän aikaa tulevana vuosina. Näistä syistä taloudellisten velvoitteiden lisääminen opetuksen järjestäjille on kohtuutonta ja katsomme, että lain voimaantuloa tulee viivästyttää, mikäli ei ole täyttä varmuutta kustannusten täysimääräisestä kattamisesta kunnille.

Oppivelvollisuuslaki ja siihen liittyvät muut lait ja muutokset on esitetty tulevaksi voimaan 1.8.2021. Aikataulu on äärimmäisen tiukka erityisesti ottaen huomioon, että kevät 2020 on ollut poikkeuksellinen aika ja käytössä on ollut poikkeukselliset opetusjärjestelyt, jotka mahdollisesti jatkuvat syksyllä 2020. Lukioissa on meneillään myös vaativa opetussuunnitelmatyö. Esitämme, että lain voimaantuloa lykätään vuodelle eli elokuuhun 2022, jolloin myös uusi tutkintokoulutukseen valmentava koulutuskokonaisuus on valmis käyttöön otettavaksi.

Leena Auvinen
opetusjohtaja

Jukka Sormunen
lukio-opetuspäällikkö